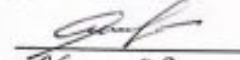

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний авіаційний університет
Факультет економіки та бізнес-адміністрування
Кафедра економіки повітряного транспорту

УЗГОДЖЕНО
Декан ФЕБА

Сергій СМЕРІЧЕВСЬКИЙ
«26» 08 2022 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ
Проректор з навчальної роботи

Анатолій ТЮЛУХІН
«26» 08 2022 р.

Система менеджменту якості
ПРОГРАМА
«Фахового тренінгу»

Освітньо-професійна програма Економіка підприємства
Галузь знань 05 «Соціальні та поведінкові науки»
Спеціальність 051 «Економіка»

Форма навчання	Курс	Семестр	Усього (годин/кредитів ECTS)	Самостійна робота (годин)	Форма семестрового контролю
Денна	1	2	90/3,0	90	Д.з.
Заочна	2	3	90/3,0	90	Д.з.

Індекс РБ – 6 – 051 – 3/21-2.2.1.1
Індекс РБ – 6 – 051 – 3з/21-2.2.1.1

СМЯ НАУ ПП 11.01.01 –01–2022

Київ

Система менеджменту якості.
Програма
Фахового тренінгу

Шифр
документа

СМЯ НАУ
ПП 11.01.01-01-2022

Стор. 2 із 13

Програма фахового тренінгу розроблена на основі робочих навчальних планів РБ-6-51-3/21 та РБ-6-51-3з/21 спеціальності 051 «Економіка» освітньо-професійної програми (далі – ОПП) «Економіка підприємства» затверджених

Програму розробив
Доцент кафедри

Альона КОВАЛЬЧУК

Гарант ОПП
Професор кафедри

Ольга БОБК

Програму практики обговорено та схвалено на засіданні кафедри економіки повітряного транспорту протокол від «14» 04 2022 р. № 9

Завідувач кафедри
Професор, д. е. н.

Олена АРЕФ'ЄВА

Програму практики обговорено та схвалено на засіданні науково-редакційної ради факультету економіки та бізнес-адміністрування від «16» 04 2022 р. № 5.

Голова НМРР
Доцент кафедри
бізнес-аналітики
та цифрової економіки

Анатолій ТОФАНЧУК

	Система менеджменту якості. Програма Фахового тренінгу	Шифр документа	СМЯ НАУ ПП 11.01.01-01-2022
		Стор. 3 із 13	

ЗМІСТ

1. Відомості про спеціальність та про освітньо-професійну програму (далі – ОПП).....	4
2. Відомості про бази практик.....	4
3. Цілі практики.....	4
4. Мета практики.....	5
5. Загальні компетентності.....	6
6. Фахові компетенції.....	6
7. Організація проведення практики.....	7
8. Тематичний план проходження практик.....	8
9. Підсумки проходження практики.....	8
10. Інформаційні джерела.....	10
11. Форма оцінювання проходження практики згідно Положення про РСО.....	11

	Система менеджменту якості. Програма Фахового тренінгу	Шифр документа	СМЯ НАУ ПП 11.01.01-01-2022
		Стор. 4 із 13	

1. Відомості про спеціальність та про освітньо-професійну програму (далі – ОПП)

Спеціальність 051 «Економіка» ОПП «Економіка підприємства» ставить за мету підготувати фахівців у галузі економіки, які здатні оцінювати всі складові економічної діяльності підприємства (виробничу, фінансову, маркетингову, інвестиційну тощо), планувати та організувати власний бізнес чи роботу у будь-якому відділі підприємства, пов'язаному з економічною діяльністю; розробляти шляхи підвищення ефективності діяльності суб'єктів господарювання.

Після закінчення університету випускник спеціальності 051 «Економіка» ОПП «Економіка підприємства» одержує кваліфікацію бакалавра з економіки підприємства. Діяльність спеціаліста пов'язана з прогнозуванням і плануванням діяльності організацій різних форм власності; застосуванням методів та інструментів економічного обґрунтування інвестиційних та інноваційних проектів; управлінням економічними процесами і діяльністю суб'єктів господарювання; розробкою стратегії розвитку організації (підприємства, фірми); використанням сучасних інформаційних технологій для вирішення економічних завдань; застосуванням ефективних методів аналізу і оцінки діяльності суб'єктів господарювання.

2. Відомості про бази практик

Фаховий тренінг здобувачі вищої освіти проходять на підприємствах, організаціях та установах (надалі – бази практики) галузі, з якими має договір університет, або ж на базі практики, з якою здобувачі вищої освіти особисто уклали договір (незалежно від їх форми власності) або на базі випускової кафедри у тому числі із використанням дистанційних технологій.

3. Цілі практики

Дана практика є обов'язковою для підготовки бакалаврів за спеціальністю 051 «Економіка», ОПП «Економіка підприємства», під час якої здобувачі вищої освіти поглиблюють та закріплюють набуті теоретичні знання, вміння та навички з усіх дисциплін навчального плану, а також ознайомлюються безпосередньо на підприємствах, установах, організаціях з роботою економічної служби, відпрацьовують вміння і навички за спеціальністю.

У результаті проходження практики здобувачі вищої освіти повинні:
знати:

	Система менеджменту якості. Програма Фахового тренінгу	Шифр документа	СМЯ НАУ ПП 11.01.01-01-2022
		Стор. 5 із 13	

- економічну сутність явищ, процесів і операцій, що здійснюються у виробничій та фінансовій діяльності суб'єктів господарювання на мікро-мікро- мезорівнях економіки;
- методологію економічних досліджень;
- проблеми, що існують і виникають у виробничій та фінансовій роботі на підприємствах та основні напрямки їх вирішення;
- сучасні методи збирання та обробки інформації, документообіг на базі практики;
- чинне законодавство, нормативні та інструктивні матеріали з питань методології, методики та організації процесів господарської діяльності підприємств.

ВМІТИ:

- аналізувати поточну ситуацію на мікро- мікро- мезорівнях економіки;
- застосовувати отримані теоретичні знання та результати наукових досліджень при виявленні резервів підвищення ефективності господарювання та обґрунтовувати ймовірність їх реалізації.
- компетентно, науково обґрунтовано вирішувати проблеми організації виробництва на базі практики;
- презентувати власні аналітичні доповіді щодо діяльності досліджуваного підприємства;
- розробляти та планувати документацію на всіх ділянках господарювання, що відповідають цілям підприємства;

4. Мета практики

Метою **фахового тренінгу** є поглиблення та закріплення здобувачами вищої освіти теоретичних знань з фахових дисциплін навчального плану, одержання здобувачами вищої освіти необхідних практичних навичок щодо економічної роботи на базі практики, оволодіння фахових навичок та елементами аналітичного та наукового пошуку для розробки рекомендацій з удосконалення роботи підприємства.

Завдання **фахового тренінгу** – набути навичок самостійно збирати, систематизувати, аналізувати, узагальнювати зібрану інформацію; отримати нові теоретико-практичні результати щодо удосконалення економічної роботи суб'єктів господарювання; навчити здобувачів вищої освіти використовувати набуті в університеті теоретичні знання в практичній діяльності суб'єктів господарювання; вивчити і критично оцінити законодавчі, нормативні, інструктивні матеріали з організації економічної діяльності господарюючих суб'єктів.

	Система менеджменту якості. Програма Фахового тренінгу	Шифр документа	СМЯ НАУ ПП 11.01.01-01-2022
		Стор. 6 із 13	

5. Загальні компетентності

Проходження **фахового тренінгу** забезпечує формування у здобувачів вищої освіти наступних компетентностей: (кодування відповідно до Стандарту спеціальності 051 «Економіка», затвердженого Наказом Міністерства освіти і науки України №1244 від 13.11.2018 р.)

– інтегральної:

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в економічній сфері, які характеризуються комплексністю та невизначеністю умов, що передбачає застосування теорій та методів економічної науки.

Проходження **фахового тренінгу** забезпечує формування у здобувачів вищої освіти наступних компетентностей: (кодування відповідно до Стандарту спеціальності 051 «Економіка», затвердженого Наказом Міністерства освіти і науки України №1244 від 13.11.2018 р.)

- загальних (далі – ЗК):

ЗК3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу;

ЗК4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях;

ЗК7. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій;

ЗК8. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК9. Здатність до адаптації та дій в новій ситуації;

ЗК10. Здатність бути критичним і самокритичним;

ЗК12. Навички міжособистісної взаємодії.

6. Фахові компетенції

Проходження **фахового тренінгу** забезпечує формування у здобувачів вищої освіти наступних компетентностей: (кодування відповідно до Стандарту спеціальності 051 «Економіка», затвердженого Наказом Міністерства освіти і науки України №1244 від 13.11.2018 р.)

- спеціальних / фахових (далі – ФК):

ФК1. Здатність виявляти знання та розуміння проблем предметної області, основ функціонування сучасної економіки на мікро-, мезо-, макро- та міжнародному рівнях;

ФК4. Здатність пояснювати економічні та соціальні процеси і явища на основі теоретичних моделей, аналізувати і змістовно інтерпретувати отримані результати.

	Система менеджменту якості. Програма Фахового тренінгу	Шифр документа	СМЯ НАУ ПП 11.01.01-01-2022
		Стор. 7 із 13	

ФК5. Розуміння особливостей сучасної світової та національної економіки, їх інституційної структури, обґрунтування напрямів соціальної, економічної та зовнішньоекономічної політики держави.

ФК6. Здатність застосовувати економіко-математичні методи та моделі для вирішення економічних задач.

ФК7. Здатність застосовувати комп'ютерні технології та програмне забезпечення з обробки даних для вирішення економічних завдань, аналізу інформації та підготовки аналітичних звітів.

ФК10. Здатність використовувати сучасні джерела економічної, соціальної, управлінської, облікової інформації для складання службових документів та аналітичних звітів.

ФК11. Здатність обґрунтовувати економічні рішення на основі розуміння закономірностей економічних систем і процесів та із застосуванням сучасного методичного інструментарію.

ФК12. Здатність самостійно виявляти проблеми економічного характеру при аналізі конкретних ситуацій, пропонувати способи їх вирішення.

ФК13. Здатність проводити економічний аналіз функціонування та розвитку суб'єктів господарювання, оцінку їх конкурентоспроможності.

ФК14. Здатність поглиблено аналізувати проблеми і явища в одній або декількох професійних сферах з врахуванням економічних ризиків та можливих соціально-економічних наслідків.

7. Організація проведення практики

Організаційне та навчально-методичне керівництво і виконання програми **фахового тренінгу** забезпечує кафедра економіки повітряного транспорту. Загальну організацію практики та контроль за її проведенням здійснює навчальний відділ університету.

Здобувачі вищої освіти направляються на практику наказом ректора університету.

До керівництва **фаховий тренінгом** здобувачів вищої освіти залучаються досвідчені викладачі кафедри, які брали безпосередню участь в навчальному процесі, по якому проводиться практика.

Оцінювання здійснюється згідно Положення про рейтингову систему оцінювання знань та практичних навичок, здобутих здобувачами вищої освіти під час проходження **фахового тренінгу**.

Обов'язки здобувачів вищої освіти, керівника практики від університету та від бази практики висвітлені у Розділі 4 Положення про організацію проходження практик здобувачів вищої освіти Національного авіаційного університету СМЯ НАУ П 03.01(20)-02-2021.

	Система менеджменту якості. Програма Фахового тренінгу	Шифр документа	СМЯ НАУ ПП 11.01.01-01-2022
		Стор. 8 із 13	

Фаховий тренінг проходять здобувачі вищої освіти факультету економіки і підприємництва, які навчаються за спеціальністю 051 «Економіка» ОПП «Економіка підприємства» по кафедрі економіки повітряного транспорту.

8. Тематичний план проходження практик

Теми, що розглядаються під час проходження практики:

№ п/п	Зміст роботи
1	Ознайомлення із регіональними та галузевими аспектами діяльності досліджуваного підприємства
2	Аналіз макроекономічних факторів, які впливають на діяльність досліджуваного підприємства
3	Розгляд загальної організаційно-економічної характеристики досліджуваного підприємства (форма власності, організаційно-правова форма підприємства, місія та цілі підприємства)
4	Ознайомлення з фінансовою звітністю підприємства (баланс (звіт про фінансовий стан), звіт про фінансові результати (звіт про сукупний дохід), звіт про рух грошових коштів, звіт про власний капітал)
5	Дослідження обсягів і динаміки активів підприємства (оборотні та необоротні активи, ефективність основних засобів)
6	Дослідження обсягів і динаміки пасивів підприємства (власний капітал, джерела коротко- та довгострокових зобов'язань)
7	Характеристика фінансових результатів діяльності підприємства (формування доходів, витрат і прибутків підприємства, аналіз їх складу, структури і динаміки, аналіз формування та розподілу чистого прибутку)
8	Критичний аналіз виявлених проблем, пропозицій щодо покращення роботи підприємства чи його окремих підрозділів

9. Підсумки проходження практики

Проходження **фахового тренінгу** забезпечує формування у здобувачів вищої освіти наступних програмних результатів навчання (далі – ПРН): (кодування відповідно до Стандарту спеціальності 051 «Економіка», затвердженого Наказом Міністерства освіти і науки України №1244 від 13.11.2018 р.)

ПРН3.Знати та використовувати економічну термінологію, пояснювати базові концепції мікро - та макроекономіки

ПРН5.Застосовувати аналітичний та методичний інструментарій для обґрунтування пропозицій та прийняття управлінських рішень різними

	Система менеджменту якості. Програма Фахового тренінгу	Шифр документа	СМЯ НАУ ПП 11.01.01-01-2022
		Стор. 9 із 13	

економічними агентами (індивідуумами, домогосподарствами, підприємствами та органами державної влади).

ПРН6. Використовувати професійну аргументацію для донесення інформації, ідей, проблем та способів їх вирішення до фахівців і нефахівців у сфері економічної діяльності.

ПРН8. Застосовувати відповідні економіко-математичні методи та моделі для вирішення економічних задач.

ПРН9. Усвідомлювати основні особливості сучасної світової та національної економіки, інституційної структури, напрямів соціальної, економічної та зовнішньоекономічної політики держави.

ПРН11. Вміти аналізувати процеси державного та ринкового регулювання соціально-економічних і трудових відносин.

ПРН12. Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати.

ПРН13. Ідентифікувати джерела та розуміти методологію визначення і методи отримання соціально-економічних даних, збирати та аналізувати необхідну інформацію, розраховувати економічні та соціальні показники.

ПРН14. Визначати та планувати можливості особистого професійного розвитку.

ПРН15. Демонструвати базові навички креативного та критичного мислення у дослідженнях та професійному спілкуванні.

ПРН16. Вміти використовувати дані, надавати аргументацію, критично оцінювати логіку та формувати висновки з наукових та аналітичних текстів з економіки.

ПРН18. Використовувати нормативні та правові акти, що регламентують професійну діяльність.

ПРН22. Демонструвати гнучкість та адаптивність у нових ситуаціях, у роботі із новими об'єктами, та у невизначених умовах.

ПРН23. Показувати навички самостійної роботи, демонструвати критичне, креативне, самокритичне мислення.

ПРН24. Демонструвати здатність діяти соціально відповідально та свідомо на основі етичних принципів, поваги до різноманіття думок, індивідуальних та міжкультурних відмінностей людей.

Після закінчення **фахового тренінгу** здобувачі вищої освіти повинні подати на кафедру:

- звіт про проходження практики;
- щоденні нотатки проходження практики;
- план-графік проходження практики;
- характеристику з місця проходження практики.

Звітність з практики подається на кафедру економіки повітряного транспорту у письмовому вигляді і містить матеріали про виконання

	Система менеджменту якості. Програма Фахового тренінгу	Шифр документа	СМЯ НАУ ПП 11.01.01-01-2022
		Стор. 10 із 13	

програми практики, з відповідною оцінкою та підписом керівника практики. Оцінка з практики повинна включати не тільки повноту і якість зібраних матеріалів, але і рівень навичок та вмінь, які отримали здобувачі вищої освіти під час проходження практики.

Оцінка за **фаховий тренінг** вноситься до залікової відомості та до індивідуального навчального плану здобувача вищої освіти за підписом керівника практики.

Здобувачам вищої освіти, які не виконали програму практики з поважних, підтверджених документально причин, може бути надано право її повторного проходження за індивідуальним графіком.

Здобувачі вищої освіти, які не виконали програму практики з неповажних причин або за підсумками її повторного проходження отримали незадовільну оцінку, відраховуються з університету.

Захищений звіт з **фахового тренінгу** списується за відповідним актом та зберігається в архіві кафедри протягом одного року.

Звіт керівника практики за її підсумками подається завідувачу кафедри в письмовому вигляді із зауваженнями та пропозиціями та зберігається на кафедрі три роки.

10. Інформаційні джерела

1. Господарський кодекс України від 16.03.2003 р. № 436-IV (із змінами та доповненнями).
2. Податковий кодекс України від 02.12.2010 р. № 2755-VI (із змінами та доповненнями).
3. Цивільний Кодекс України від 16.01.2003 р. № 435-IV (із змінами та доповненнями).
4. Ареф'єва О. В., Вовк О. М. Адаптивне управління підприємствами в умовах неотехнологічного відтворення: монографія. Київ : НАУ, 2020. 232 с
5. Ареф'єва О.В., Вовк О.М. Стійкий розвиток підприємств у міжнародному економічному просторі: монографія. К.: НАУ, 2018. 260 с.
6. Вігуржинська, С. Ю. Економіка підприємства: навч. посіб. / С. Ю. Вігуржинська, Н. Й. Басюркіна, Т. В. Свистун. – Одеса : ОНАХТ, 2018. – 116 с.
7. Економічна теорія : підручник / В.Д. Лагутін, Ю.М. Уманців, Т.А. Щербакова та ін. ; за заг. ред. В.Д. Лагутіна. Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2017. 608 с
8. Кривов'язюк І. В. Економічна діагностика. 2-ге вид. [текст]: навч. посіб. / І. В. Кривов'язюк. К.: Центр учбової літератури, 2017. 456 с

	Система менеджменту якості. Програма Фахового тренінгу	Шифр документа	СМЯ НАУ ПП 11.01.01-01-2022
		Стор. 11 із 13	

9. Лисак О.І., Андрєєва Л.О., Болтянська Л.О. Економіка підприємства: навчальний посібник. Мелітополь: Люкс, 2020. 272 с

10. Міщук Г.Ю., Джигар Т.М., Шишкіна О.О. Економічний аналіз: : навчальний посібник. - Рівне: НУВГП, 2017.- 156с

11. Основи підприємництва: Підручник / Біляк Т.О., Бірюченко С.Ю., Бужимська К.О., та ін. ; під заг. ред. Н.В. Валінкевич. Житомир : ЖДТУ, 2019. 493 с

12. Посилкіна О. В., Басва О. І. Макроекономіка. Навчальний посібник для здобувачів вищої освіти, які навчаються за економічними спеціальностями. Х.: НФаУ, 2018. 227 с.

13. Фінансовий менеджмент : підручник / Д. І. Дема, Л. М. Дорохова, О. М. Віленчук [та ін.] Житомир : ЖНАЕУ, 2018. 320 с

11. Форма оцінювання проходження практики згідно Положення про РСО

Зміст **фахового тренінгу** структурований у вигляді одного модуля з визначенням кількості балів за виконання здобувачами вищої освіти окремих видів робіт.

Оцінювання окремих видів роботи здобувачів вищої освіти під час фахового тренінгу

№ з/п	Види робіт	Мах кількість балів
МОДУЛЬ 1		
1.1	Ознайомлення з програмою практики, складання та узгодження з керівником плану-графіку проходження практики, отримання індивідуального завдання	5
1.2	Проходження інструктажу з порядку проходження практики, з техніки безпеки, виробничої санітарії та протипожежної безпеки	5
1.3	Виконання робіт на базі практики та їх оцінка керівником від бази практики (характеристика)	15
1.4	Виконання тематичного плану проходження практики	25
1.5	Виконання індивідуального завдання	25
1.6	Своєчасне складання, подання, якісне оформлення та захист звіту з фахового тренінгу	25
Усього		100

Підсумкова рейтингова оцінка **фахового тренінгу** дорівнює сумі оцінок за використання всіх видів робіт, передбачених програмою практики, модульний контроль, підготовку та захист звіту з практики. РСО з практики не передбачає оформлення відомостей модульного контролю. Для

	Система менеджменту якості. Програма Фахового тренінгу	Шифр документа	СМЯ НАУ ПІ 11.01.01-01-2022
		Стор. 12 із 13	

оформлення підсумків практики обов'язковими є лише відомості семестрового контролю.

Модульний контроль, у залежності від специфіки практики, може проводитися у вигляді захисту звіту.

Підсумкова рейтингова оцінка з **фахового тренінгу** в балах, за національною шкалою та за шкалою ECTS заноситься до заліково-екзаменаційної відомості, навчальної картки та індивідуального навчального плану студента.

До індивідуального навчального плану студента та навчальної картки здобувачів вищої освіти підсумкова рейтингова оцінка з **фахового тренінгу** заноситься, наприклад, так: **92/Відм./А, 87/Добре/В, 79/Добре/С, 68/Задов./D, 65/Задов./Е тощо.**

Підсумкова рейтингова оцінка з **фахового тренінгу** враховується при обчисленні за встановленою процедурою його семестрового рейтингу, призначенні стипендії тощо.

	Система менеджменту якості. Програма Фахового тренінгу	Шифр документа	СМЯ НАУ ПП 11.01.01-01-2022
		Стор. 13 із 13	

АРКУШ ПОШИРЕННЯ ДОКУМЕНТА

№ прим.	Куди передано (підрозділ)	Дата видачі	П.І.Б. отримувача	Підпис отримувача	Примітки

(Ф 03.02 – 02)

АРКУШ ОЗНАЙОМЛЕННЯ З ДОКУМЕНТОМ

№ пор.	Прізвище ім'я по-батькові	Підпис ознайомленої особи	Дата ознайомлення	Примітки

(Ф 03.02 – 03)

АРКУШ ОБЛІКУ ЗМІН

№ зміни	№ листа (сторінки)				Підпис особи, яка внесла	Дата внесення зміни	Дата введення зміни
	Зміненого	Заміненого	Нового	Анульованого			

(Ф 03.02 – 04)

АРКУШ РЕЄСТРАЦІЇ РЕВІЗІЇ

№ пор.	Прізвище ім'я по-батькові	Дата ревізії	Підпис	Висновок щодо адекватності

(Ф 03.02 – 32)

УЗГОДЖЕННЯ ЗМІН

	Підпис	Ініціали, прізвище	Посада	Дата
Розробник				
Узгоджено				
Узгоджено				
Узгоджено				